

פתיחת גלריה "בכחוס" בירושלים

הארץ / 7.9.62 / תע' קבוצתית / גלריה "בכחוס" / ירושלים

לגלריות בבירה נוסף עתה נופך בעל משקל סגולי אמנותי מבטיח בדמותה של גלריה "בכחוס" שנפתחה ברח' יפו 51. הגלריה תציג מבחר מצומצם של אמנים שהמשותף ביניהם הם רגישות תודעה ושימוש בפתרון אישי ביחידות המבנה הציוריות. מבחר היצירות המוצגות בגלריה זו אינו נראה כמותנה בשיקולים מסחריים, אלא ע"י רמה אמנותית בלבד, בלי לגלוש למלכודת הרגילה של חיפוש ציירים הפועלים במסגרת נוסחת ציור ויחידה, וכך להשיג רמה טכנית גבוהה על חשבון הרעננות והמקוריות. מגמתה של גלריה זו היא יומרנית וקשה, ויש לקוות שגם בהמשך קיומה תצליח לשמור על הרמה הגבוהה של הפתיחה, גם כשיתנו אותותיהם הלחצים הבלתי-נמנעים של המסחריות. מספר המשתתפים בגלריה הוא, כאמור, מצומצם, וכל אחד מהאמנים המשתתפים הגיע לדרך ציורית אישית.

אביבה אורי מוכיחה שביכולתה להפגיע מדי פעם מחדש במקוריותה ובכוחה האמוציאונלי. זוהי אמנית המגלה תסיסה והתפתחות בלתי פוסקות, והמסרבת לפעול מתוך נוסחת ציור או רישום אחידה. פתרונותיה הגראפיים מפתיעים מדי פעם בישירותם וכנותם.

אביגדור אריכא, העושה זה שנים רבות בפאריס, מיוצג ע"י כמות מצומצמת של עבודות מופשטות, בהן הוא בונה מערכי משטחים-כתמים היוצרים תחושת מרחב. ציורו כיום, כמו בתקופתו הפיגורטיבית, הוא אינטלקטואלי מאוד, וניכרת בו נטייה קלה לאלגנטיות שאינה פוגמת בשלמות היצירות, אך מכניסה בהן נימה של יובש. גם כאשר הצורות עצמן הן חופשיות למדי, נוצר הרושם שאריכא מגיע קודם למסקנות אינטלקטואליות הקובעות, רק לאחר מכן, את פתרונותיו הציוריים.

יוסף הלוי מציג גואשים חופשיים בהם משולבים קווים עם משטחים גדולים, כשהאחד נבלע ומצבבץ שנית בשני. בציורי השמן המוצגים בגלריה, מוכיח הלוי שבדרך ציורו החדשה, העשויה במשיכות מכחול נמרצות במקום הנחות כתמים רחבים בסכין ציירים, טמונה התפתחות חשובה בכוח. שלא כציירים המוצגים בתערוכה המתקיימת עתה ב"יריד המזרח", מרוכזים ציוריו של הלוי בגלריה "בכחוס" הרבה יותר, ויוצרים מרקם ארוג היטב של משיכות מכחול בלי הפיזור והדילול שבציוריו אשר ב"יריד המזרח".

פנינה חזן מיוצגת בכמה אקוורלים, שהופיעו בחלקם בתערוכת היחיד שלה לפני כחצי שנה בתל-אביב. כאז, כן גם עתה, מוכיחה הציירת את תחושתה העמוקה למדיום האקוורל ושקיפותו יחד עם יכולת מבנה יציבה. ציוריה המופשטים נובעים מנופים שצומצמו למערכי צורות, וצבעיהם הופרדו לשכבות צבעוניות חופפות ושקופות.

לאה ניקל מיוצגת בציורי שמן שהופיעו בתערוכותיה הקודמות. זוהי "ציירת לציירים", בעלת תחושה מעודנת לאווירה הקרובה ברוחה לציורי המזרח הרחוק, הנושאת בחובה גם מעין הדים דקים של מסתורין.

הצייר רפי לביא, שעורר ויכוחים כה רבים עם הופעותיו הפומביות הראשונות בשנתיים

האחרונות, מיוצג ע"י כמה ציורי שמן המוכיחים שוב את מאבקו - ואת ניצחונותיו - בדרכו המיוחדת. יותר מאשר אצל כל משתתף אחר בתערוכה, מופיעה אצל רפי אותה "בלתי נמנעות" חשובה בבחירת צבעים ובתפעול הקו. מאז תערוכתו האחרונה בתל-אביב, בה היתה התפתחות הקו הרגישה דומיננטית, פיתח רפי בדרכו המיוחדת את אפשרויות משיכת המכחול העבה, ומשטחי הציורים מורכבים עתה הרבה יותר ע"י יצירתם בדרכים שונות כמשיכות מכחול דק, מכחול עבה, ערבול קווים - בלי לקפח את עצמותם של הקווים עצמם - ושימושים בעוביים השונה של עצם מדיום צבע השמן. מורכבות זו אינה באה על חשבון הפשטות והמיידיות, שהם חלק מדרישותיו הראשונות של צייר זה.

לואיזו ש"ץ מציגה אקוורלים בבנותה בהם צורות צבעוניות וגיאומטריות כדי מערך מאוזן היטב בעל אספקט אסתטי מובהק. בתדפיסה נוטה לואיזו ש"ץ יותר ויותר לעבר המופשט הגיאומטרי עם מעלותיו, המתבטאות באפשרות לאיזון מדויק, ומגרעותיו, הטמונות בעצם ההנחה שקיימת אפשרות ליצור יחסים חד-משמעיים ולהשיג תוך כך חוויה, שיותר משהיא אסתטית היא דקורטיבית בלבד. יש לציין, עם זאת, ששליטתה של לואיזו ש"ץ במדיום האקוורל ודרך בנייתה הזהירה, יכולים לשמש דוגמה להרבה אקוורליסטים, הנוטים להשתכר מעצם השימוש בנוילות צבע המים והאפקטים המקוריים שמדיום זה מאפשר.

נעמי סמילנסקי מיוצגת ע"י אוסף תחריטים בטכניקה מעולה. נעמי סמילנסקי משיגה אווירה קטיפתית-חמה ורוטטת באמצעות מבני הצורות והניואנסים העדינים של צבעי שחור-לבן. ציירת זו עדיין אינה מגלה תפיסה אישית צורנית, ואם כי כל תחריטיה נאים כל אחד לעצמו, עדיין אינם משתלבים כדי הצבעה על תפיסת עולם ציורית מוגדרת. עם רגישותה לבניין צורה, מגלה נעמי סמילנסקי פקפוק והיסוס בעת השימוש בקו, ופתרונות רבים שהיו מושגים בצורה משכנעת בהפעלת מערך קווי מתאים, נפתרים בצורה קצת חמקנית בעימוד צורות-גופים.

נוסף על ציירים אלה, הקשורים באופן קבוע בגלריה, מוצגים גם "אובייקטים" של יגאל תומרקין ואקוורלים ורישומים של הצייר הצרפתי הנודע, שביקר בארץ זה לא כבר, ז'ורז' מאטייה. אקוורלים אלה, טבועי אווירה של בארוק-רוקוקו, מעוררים בחלקם גם תחושה של סלוניות מבריקה, שהוא דווקא הצד הפחות נעים בגישתו של צייר חשוב זה.

יואב בראל, בין פיכחון לתמימות: על האמנות הפלסטית בשנות ה-60 בתל אביב, מוזיאון תל אביב לאמנות, 2004